

การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพกำลังพล ก่อนเข้าปฏิบัติงาน
ภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่
ในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรีย
ตามแนวชายแดนไทย

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล



โดย

พินเอกหญิง สุขชนา แสบประสิทธิ์

หัวหน้าแผนก สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

เอกสารวิจัยเรื่อง การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพกำลังพล ก่อนเข้าปฏิบัติงาน
ภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยง
ต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทย

โดย พันเอกหญิง สุขชนา แทบประสิทธิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก สินสมุทร จันทรเนตร

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2565 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

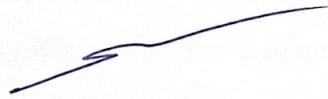


(วิชาตี เอี่ยมไพจิตร)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก



(สินสมุทร จันทรเนตร)

ประธานกรรมการ

พันเอก



(ศาสตราจารย์ งาม รังสินธุ์)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอกหญิง



(นวลสมร จรวงษ์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอกหญิง สุขชนา แทบประสิทธิ์
เรื่อง	การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพกำลังพล ก่อนเข้าปฏิบัติงานภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทย
วันที่	กันยายน 2565 จำนวนคำ : 8,913 จำนวนหน้า : 31
คำสำคัญ	มาลาเรีย, เตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ, ปฏิบัติการตามแนวชายแดน
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

มาลาเรียเป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คนที่เป็นปัญหาสุขภาพสำคัญของโลก และในประเทศไทยมายาวนาน องค์การอนามัยโรครายงานแนวโน้มของโรคไข้มาลาเรียลดลงอย่างต่อเนื่องมากกว่า 75% ใน 55 ประเทศทั่วโลก ประเทศไทยพบผู้ป่วยส่วนใหญ่ตามแนวชายแดนที่มีการเคลื่อนย้ายของประชากรข้ามพรมแดน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเชื้อมาลาเรียดื้อต่อยารักษา ซึ่งเป็นปัญหาของประเทศในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง เนื่องจากการมีความรู้เกี่ยวกับโรค และวิธีป้องกันตนเองจำกัด (น้อย) โครงการมาลาเรียโลก (Global Malaria Program) มีเป้าหมายมุ่งสู่การกำจัดโรคไข้มาลาเรีย และผลักดันให้ประเทศที่มีอัตราป่วยด้วยโรคไข้มาลาเรียน้อยกว่า 1 ต่อประชากรพันคน ยกกระดานนโยบายจากการควบคุมโรค (Malaria Control) เป็นนโยบายการกำจัดโรค (Malaria Elimination) เป็นผลให้สถานการณ์ของโรคไข้มาลาเรียโลกลดลงอย่างมาก กระทรวงสาธารณสุขโดยกรมควบคุมโรค ได้พัฒนาแผนยุทธศาสตร์กำจัดโรคไข้มาลาเรียประเทศไทย มีวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยปลอดจากโรคไข้มาลาเรียภายในปี พ.ศ.2567 ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัตินโยบายการกองทัพบก เรื่องการเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมของกองทัพบก

เพื่อการป้องกันประเทศ โดยมีเป้าหมายให้กองทัพบกมีความพร้อมรบทั้งด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ การฝึกศึกษา สามารถปฏิบัติการรบได้อย่างต่อเนื่องในห้วงระยะเวลาที่กำหนด และสถานการณ์ชายแดนมีความสงบเรียบร้อย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพ และทบทวนแนวทางการดำเนินการ จัดทำข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้มาลาเรีย เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านสุขภาพทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติทางทหาร ของกำลังพลกองทัพบกที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์ปัจจัยสถานะแวดล้อมมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ เพื่อนำข้อมูลที่เหมาะสมมาถ่ายทอดให้กำลังพลกองทัพบกไทย รวมไปถึงการพัฒนาองค์ความรู้ และกำหนดมาตรการกำจัดโรคไข้มาลาเรียของประเทศไทยในอนาคต รวมทั้งประเมินเกี่ยวกับการตรวจวินิจฉัยที่เหมาะสม การรักษา และการให้บริการการป้องกันแก่กำลังพลทหาร โดยเฉพาะกำลังพลที่ปฏิบัติงานอยู่ห่างไกลเข้าถึงได้ยาก และมีโอกาสป่วยเป็นโรคไข้มาลาเรียได้ง่าย ยิ่งกว่านั้นสิ่งที่ได้จากการศึกษานี้สามารถเป็นประโยชน์แก่ทหารประเทศอื่นๆ ที่กำลังต่อสู้กับการระบาดของโรคไข้มาลาเรียด้วย

ABSTRACT

AUTHOR: Female Colonel Suchana Thaprasit

TITLE: Development and strengthening of personnel capacity
Before entering the field for Army personnel working in
malaria-infected areas along the Thai border.

DATE: September, 2022 **WORD COUNT :** 8,913 **PAGES :** 31

KEY TERMS: Malaria, Health Preparedness, Border Operations

CLASSIFICATION: Unclassified

Malaria is an animal-to-human disease that has long been a major global health problem in Thailand. The Health Organization reports a steady decline in malaria trends of more than 75% in 55 countries around the world. Thailand finds most cases along the border with cross-border population movement. There is also the problem of drug-resistant malaria which is a problem of countries in the Mekong region because of the knowledge of the disease and limited (less) prevention methods. The Global Malaria Program aims to eradicate malaria and pushing countries with a malaria rate of less than 1 per thousand to inhabit malaria. After, upgrading the policy from malaria control to malaria elimination has resulted in a dramatic reduction of malaria in the global malaria situation. Ministry of Public Health (MOPH) by the Department of Disease Control developed a strategic plan to eliminate malaria in Thailand has a vision for Thailand to be free from malaria by 2024, which is in line with the Royal Thai Army action plan on capacity building and readiness of the military for national defense. The goal is for the Army to be ready for combat in terms of military

equipment, training, education, and able to continue combat operations within a specified period of time and the border situation is peaceful.

This study aims to develop potential and review the course of action. Moreover, provide knowledge about malaria to pre-deploy and post-deploy of the army forces currently in use. By analyzing environmental factors to determine the strategy to bring appropriate information to the Royal Thai Army including, cognitive development and determination of malaria eradication measures in the future, as well as to assess the appropriate diagnosis, treatment and protection services to troops. In particular, troops operating far away are difficult to reach and are more likely to suffer from malaria easily. Moreover, the information are gained from this study can benefit soldiers of other countries who are also battling the malaria epidemic.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังพล ก่อนเข้าปฏิบัติงานภาคสนามสำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยง ต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้โดยความกรุณา จากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ และประสบการณ์ที่มีคุณค่า

โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พลตรี วิชาติ เอี่ยมไพจิตร ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาให้ดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงอาจารย์ ที่ปรึกษา พันเอก สิ้นสมุทร์ จันทรเนตร และ พันเอกหญิง นवलสมร จรวงษ์ ที่กรุณาให้ คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์สำหรับการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล และสละเวลาอันมีค่า ในการตรวจสอบร่างเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ในการวิเคราะห์แต่ละบทอย่างละเอียด จนทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ พันเอก ศาสตราจารย์ ราม รังสินธุ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ รวมทั้งสนับสนุนการทำวิจัย พันเอกหญิง วัชรวิ โยคะนิตย์ ที่กรุณาให้แนวคิดจากประสบการณ์ ข้อคิดเห็นและข้อมูลวิจัยในเชิงลึกซึ่งเป็นประโยชน์ ในการวิเคราะห์ เพื่อจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา และกำลังพลของสถาบันวิจัย วิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร รวมถึงผู้ที่มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือ เพื่อให้ผู้วิจัย ได้ข้อมูลต่างๆ จนทำให้สามารถทำการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทุกประการ

สุดท้ายนี้งานวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้เกิดขึ้นได้จากการสนับสนุน และผลักดัน จากครอบครัวของผู้วิจัย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อ วิทยาลัยการทัพบก กองทัพบก และประเทศชาติต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
วิธีการศึกษา	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	9
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	10
การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์.....	10
ยุทธศาสตร์การกำจัดโรคไข้มาลาเรียประเทศไทย พ.ศ. 2560 - 2569.....	15
การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis).....	17
การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพกำลังพลฯ	22
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	25
แนวทางการเร่งรัดการกำจัดมาลาเรียในหน่วยทหาร.....	25
แนวทางการส่งเสริมให้กำลังพลมีศักยภาพในการดูแลตนเองฯ.....	27
บทที่ 4 บทสรุป	30
ข้อเสนอแนะ	31
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” คือวิสัยทัศน์ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี¹ (พ.ศ.2561-2580) เพื่อสนองต่อต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ดังนั้นการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กองทัพบกได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565)² ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีวิสัยทัศน์คือ “เป็นกองทัพบกที่มีศักยภาพ ทันสมัย เป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน และเป็นหนึ่งในกองทัพบกชั้นนำของภูมิภาค” (Capable, Modern, Reliable and One of the Leading Armies in the Region) และมีพันธกิจ คือ

- 1) การเตรียมกำลัง ได้แก่ ด้านโครงสร้างกำลัง, ความพร้อมรบ, ความต่อเนื่องในการรบ และความทันสมัย
- 2) การใช้กำลัง ได้แก่ การป้องกันประเทศ, การรักษาความมั่นคงภายใน, การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ, การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน, การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม, การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับมิตรประเทศ

ดังนั้นกองทัพบกจึงมีแผนปฏิบัติราชการ² เรื่องการเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมของกองทัพเพื่อการป้องกันประเทศ ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 มาตรา 19 กำหนดให้กองทัพบกมีหน้าที่เตรียมกำลังทางบกในการป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบก ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม และจากการวิเคราะห์ภารกิจของกองทัพบก รวมทั้งวัตถุประสงค์มูลฐานของกองทัพบก คือเตรียมกำลังกองทัพบกให้มีความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามทางทหาร กองทัพบกจึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของแผนงานนี้ โดยมีเป้าหมายดังนี้

- 1) กองทัพบกมีโครงสร้างกะทัดรัด เป็นกำลังอเนกประสงค์ อ่อนตัวและทันสมัยแบบสากล
- 2) กองทัพบกมีความพร้อมรบทั้งด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ การฝึกศึกษา และแผนการปฏิบัติ
- 3) กองทัพบกสามารถปฏิบัติการรบได้อย่างต่อเนื่องในห้วงระยะเวลาที่กำหนด
- 4) สถานการณ์ชายแดนมีความสงบเรียบร้อย

มาลาเรียเป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คนที่ปัญหาสุขภาพที่สำคัญของโลก และในประเทศไทยมายาวนาน รายงานจากองค์การอนามัยโรค แนวโน้มของโรคไข้มาลาเรียลดลงอย่างต่อเนื่องมากกว่า 75% ใน 55 ประเทศทั่วโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 เป็นต้นมาประเทศไทยประสบผลสำเร็จในการควบคุมโรคไข้มาลาเรียเป็นอย่างมาก จำนวนผู้ป่วยลดลงจาก 150,000 ราย ในปี พ.ศ.2543 เหลือ 24,850 ราย ในปี พ.ศ.2558 หรือลดลงประมาณ 85% คิดเป็นอัตราป่วย 0.38 ต่อประชากรพันคน ผู้ป่วยส่วนใหญ่พบตาม

แนวชายแดนที่มีการเคลื่อนย้ายของประชากรข้ามพรมแดน นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีปัญหาเชื้อมาลาเรียติดต่อยารักษา ซึ่งเป็นปัญหาของประเทศในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

ระหว่างปี พ.ศ.2559-2573 โครงการมาลาเรียโลก (Global Malaria Program) มีเป้าหมายมุ่งสู่การกำจัดโรคไข้มาลาเรีย และผลักดันให้ประเทศที่มีอัตราป่วยด้วยโรคไข้มาลาเรียน้อยกว่า 1 ต่อประชากรพันคน ยกกระตั้นนโยบายจากการควบคุมโรค (Malaria Control) เป็นนโยบายการกำจัดโรค (Malaria Elimination) และประเทศสมาชิกองค์การอนามัยโลกรวมทั้งประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนนโยบายดังกล่าวงบประมาณส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนโลก เป็นผลให้สถานการณ์ของโรคไข้มาลาเรียโลกลดลงอย่างมาก อย่างไรก็ตามเมื่องบประมาณจากโครงการกองทุนโลกจะสิ้นสุดในปี พ.ศ.2560 อาจทำให้สถานการณ์โรคลงกลับมาอีกครั้ง

กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ได้พัฒนาแผนยุทธศาสตร์กำจัดโรคไข้มาลาเรียประเทศไทย พ.ศ.2560-2569 มีวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยปลอดจากโรคไข้มาลาเรียภายในปี พ.ศ.2567 โดยมี 4 ยุทธศาสตร์ 1) เร่งรัดการกำจัดการแพร่เชื้อมาลาเรียในประเทศไทย 2) พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม มาตรการและรูปแบบที่เหมาะสม ในการกำจัดโรคไข้มาลาเรีย 3) สร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย ระดับประเทศและระดับนานาชาติเพื่อขับเคลื่อนงานกำจัดโรคไข้มาลาเรียและ 4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพในการดูแลตนเองจากโรคไข้มาลาเรีย ดังนั้นการดำเนินงานกำจัดโรคไข้มาลาเรียจึงต้องอาศัยการบูรณาการงาน ทรัพยากรร่วมกันทุกภาคส่วน

ประเทศไทยมีบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงมีกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ตามบริเวณแนวชายแดน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ดำเนินโครงการ การเฝ้าระวังโรคไข้มาลาเรียอย่างต่อเนื่องเป็นเวลามากกว่า 20 ปี พบว่ากำลังพลมีปัญหาการป่วยด้วยโรคไข้มาลาเรีย นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาเชื้อต่อยา พบว่ามีปัญหาการดื้อยาจนนำมาสู่การปรับปรุงสูตรยารักษาโรคไข้มาลาเรียสำหรับรักษาผู้ป่วยในภูมิภาคนี้ ในช่วงการศึกษาโครงการ 1-3-7 อัตราการป่วยโรคไข้มาลาเรียในกำลังพลทหารลดลงอย่างชัดเจน นอกจากนี้พบว่ามีผู้ป่วยโรคไข้มาลาเรียในกำลังพลโดยมีสาเหตุมาจาก กำลังพลมีการผลัดเปลี่ยนกำลังทุกปี และกำลังพลขาดความรู้ในการปฏิบัติตัวทำให้การแพร่กระจายของโรคไข้มาลาเรียเกิดขึ้นในฐานปฏิบัติการ

ในปี 2562 มี 3 จังหวัด คือ จังหวัดยะลา ตาก และศรีสะเกษ ที่มีรายงานผู้ป่วยโรคไข้มาลาเรียร้อยละ 72 ของผู้ป่วยมาลาเรียทั้งประเทศ^{3,4} โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ป่าที่ห่างไกล ตามชายแดนที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา สปป.ลาว มาเลเซีย และเมียนมาร์ การแพร่เชื้อโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่เหล่านี้ มีผลต่อประชากรที่เข้าถึงได้ยาก ซึ่งรวมถึงประชากรที่เคลื่อนที่ และย้ายถิ่น (MMPs) คนงานในไร่ คนเดินป่า ชนกลุ่มน้อย ตำรวจตระเวนชายแดน และกำลังทหารตามแนวชายแดน ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ มีกำลังพลทหารปฏิบัติการในพื้นที่จำนวนมาก สอดคล้องกับรายงานโครงการกำจัดมาลาเรีย ปี พ.ศ. 2561 ของสวพท. ณ จังหวัดศรีสะเกษ⁵ พบว่า มีกำลังทหารกองประจำการ และตำรวจตระเวนชายแดน ป่วยเป็นโรคไข้มาลาเรียจำนวน 109 ราย เกือบครึ่ง (ร้อยละ 45) เป็นทหารมีอายุอยู่ในช่วง 20-24 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นโรคไข้มาลาเรียมาก่อน (ไม่เคยเข้าพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค) ดังนั้นจึงมีความรู้เกี่ยวกับโรค และวิธีป้องกันตนเองจำกัด (น้อย) กำลังพลทหารกองประจำการจัดเป็นกำลังพลกลุ่มใหญ่ของกองทัพบก ที่มีความเสี่ยงสูงต่อโรคไข้มาลาเรีย จากข้อมูลการเฝ้าระวัง และสอบสวนโรค ยังแสดงให้เห็นด้วยว่า ผู้ป่วยเพียงร้อยละ 65 ของจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลน้อย เช่น การใช้มุ้งคลุมเปลญวนชุบสารเคมี การทายาป้องกันแมลง การใช้มุ้งชุบสารเคมี นอกจากนี้พบว่าผู้ป่วยที่นอนในกระท่อม นอกหมู่บ้าน กับผู้ป่วยที่นอนในป่ามีการใช้มุ้งชุบสารเคมีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) จึงเป็นเหตุผลจำเป็นที่จะต้องมีการเพิ่มเติมเพื่อขจัดปัญหาการถูกยุงกัดในขณะที่นอนนอกที่พัก และการแพร่เชื้อในป่า^{5,6} การศึกษานี้ยังพบว่า มีข้อจำกัดในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การกำจัดโรคไข้มาลาเรียแห่งชาติ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านทรัพยากรบุคคล การขาดแคลนชุดตรวจอย่างรวดเร็ว (RDT) และแนวทางการรักษา (การรักษาโดยใช้ยาที่มีองค์ประกอบอาร์ทิมีซิซินิน หรือ ACT) ในหน่วยเสนารักษ์ รวมถึงการดำเนินมาตรการ 1-3-7 ยังคงมีอุปสรรคในการค้นหาผู้ป่วยเชิงรุก^{7,8}

กำลังพลกองทัพบกมีการผลัดเปลี่ยนกำลังเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ตามแนวชายแดน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ลักษณะทางภูมิประเทศเอื้อให้กำลังพลมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียสูงขึ้น เสี่ยงต่อการสูญเสียกำลังพล และใช้งบประมาณสูงในการรักษาทหารที่ป่วยด้วยโรคไข้มาลาเรีย เป็นการสูญเสียศักยภาพทางการรบอย่างหนึ่ง จากแผนปฏิบัติ

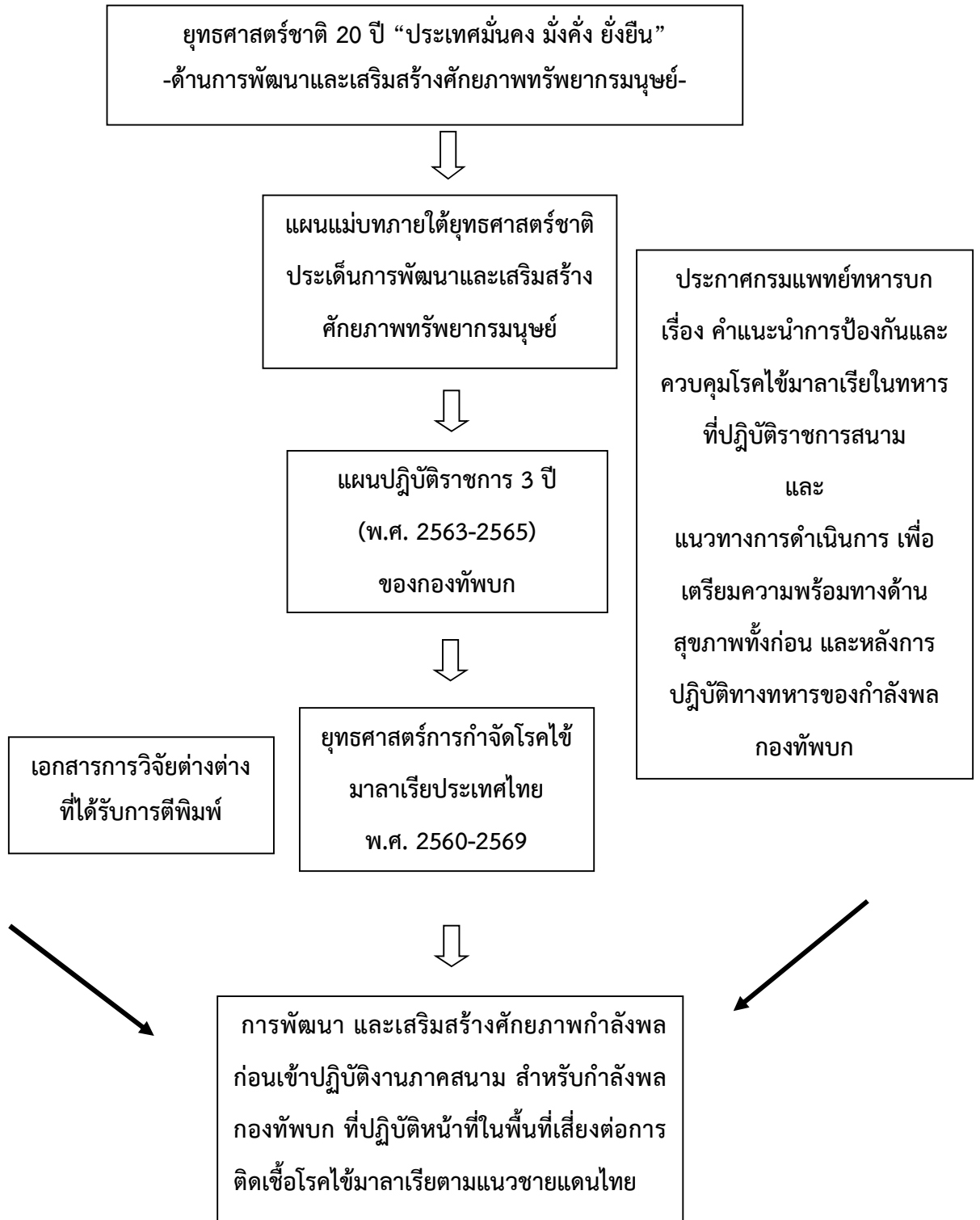
ราชการ 3 ปี ของกองทัพบก เรื่องการเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมของกองทัพเพื่อ
การป้องกันประเทศ โดยมีแนวทางพัฒนาเสริมสร้างความพร้อมและมีโครงการกิจกรรม
การเสริมสร้างกำลังกองทัพ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาโปรแกรมอบรมกำลังพลก่อนเข้า
ปฏิบัติงานภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื่อ
โรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทย เพื่อเตรียมความพร้อมกำลังพล ให้สามารถเข้าใจถึง
วิธีปฏิบัติ และป้องกันโรคไข้มาลาเรีย และนำโปรแกรมการอบรมนี้มาใช้ให้เหมาะสมกับ
กำลังพลกองทัพบกไทย รวมไปถึงการพัฒนาองค์ความรู้ และกำหนดมาตรการกำจัดโรค
ไข้มาลาเรียของประเทศไทยในอนาคต (เช่น การออกแบบกิจกรรมที่ใช้ในแผนการอบรม
การคัดเลือกวิธีการหรือผลิตภัณฑ์ควบคุมยุงพาหะ และการส่งกำลัง) รวมทั้งการประเมิน
เกี่ยวกับการตรวจวินิจฉัยที่เหมาะสม การรักษา และการให้บริการการป้องกันแก่กำลังพล
ทหาร โดยเฉพาะกำลังพลที่ปฏิบัติงานอยู่ห่างไกลเข้าถึงได้ยาก และมีโอกาสป่วยเป็นโรค
ไข้มาลาเรียได้ง่าย ยิ่งกว่านั้นสิ่งที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ยังสามารถเป็นประโยชน์แก่
ทหารประเทศอื่นๆ ที่กำลังต่อสู้กับการระบาดของโรคไข้มาลาเรียด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทบทวนแนวทางการดำเนินการ เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้าน
สุขภาพทั้งก่อน และหลังการปฏิบัติทางทหาร ของกำลังพลกองทัพบกที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษา และจัดทำข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้มาลาเรีย วิธีปฏิบัติ
และการป้องกันตนเอง รวมทั้งรูปแบบการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับกำลังพลกองทัพบก
ที่ปฏิบัติการตามแนวชายแดน เพื่อให้มีองค์ความรู้ที่ครอบคลุม
3. เพื่อพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพกำลังพลก่อนเข้าปฏิบัติงาน
ภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื่อโรคไข้
มาลาเรียตามแนวชายแดนไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนดโดยใช้วิธีการศึกษาเชิงเอกสาร

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษายุทธศาสตร์การกำจัดโรคไข้มาลาเรียประเทศไทย พ.ศ. 2560-2569³, ประกาศกรมแพทยทหารบก เรื่องคำแนะนำการป้องกันและควบคุมโรคไข้มาลาเรียในทหารที่ปฏิบัติราชการสนาม⁶, ประกาศกรมแพทยทหารบก เรื่อง พื้นที่ที่มีความเสี่ยง แนวทางการดำเนินการ เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านสุขภาพทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติทางทหารของกำลังพลกองทัพบก⁷ และข้อมูลวิจัยที่ได้มีการศึกษามาก่อนหน้านี้^{7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14}

2.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา เก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ห้วงเดือน ธันวาคม 2564-มกราคม 2565

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และแผนปฏิบัติการ 3 ปี (พ.ศ.2563 - พ.ศ.2565) ของกองทัพบก²

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านสุขภาพก่อน การปฏิบัติทางทหารของกำลังพลกองทัพบกที่ไปปฏิบัติการตามแนวชายแดน ให้มีความเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติ และป้องกันโรคไข้มาลาเรีย

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงาน ธันวาคม 2564 - พฤษภาคม 2565

	กิจกรรม	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
1.	จัดทำโครงร่างการวิจัย						
2.	ยื่นและสอบโครงร่างวิจัย						
3.	วิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วยโรค ไข้มาลาเรียของกองทัพบก และข้อมูลการปฏิบัติการ ของกองทัพบก และ กระทรวงสาธารณสุข ย้อนหลัง						
4.	รวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย ต่างๆ พร้อมทั้งวิเคราะห์ ข้อมูล						
5.	วิเคราะห์ข้อมูลและร่าง รายงานสรุป						
6.	สอบโครงการวิจัย						

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) ทราบแนวทางการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านสุขภาพทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติทางทหาร ของกำลังพลกองทัพบกที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
- 2) สามารถจัดทำข้อมูล องค์ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้มาลาเรีย วิธีปฏิบัติและการป้องกันตนเอง รวมทั้งรูปแบบการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติการตามแนวชายแดน เพื่อให้มีองค์ความรู้ที่ครอบคลุม
- 3) สามารถพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังพลก่อนเข้าปฏิบัติงานภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทย

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การกำจัดโรคไข้มาลาเรียได้รับการผลักดันในระดับนานาชาติ โดยโครงการมาลาเรียโลก มีเป้าหมายกำจัดโรคไข้มาลาเรีย และผลักดันให้ประเทศที่มีโอกาสป่วยโรคไข้มาลาเรียน้อยกว่า 1 ต่อประชากรพันคน³ นอกจากนี้ยังยกระดับนโยบายจากการควบคุมโรคเป็นนโยบายการกำจัดโรค กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการกำจัดโรคไข้มาลาเรียเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การควบคุมและกำจัดโรคไข้มาลาเรีย ระยะที่ 2 การป้องกันไม่ให้มาลาเรียกลับมาแพร่กระจายใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคมาลาเรียของประเทศไทย³ กรมแพทย์ทหารบกได้จัดทำคู่มือหน่วยสายแพทย์ กองทัพบกเรื่องแนวทางการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติการทางทหารของกำลังพลกองทัพบก⁷ และประกาศกรมแพทย์ทหารบก เรื่อง คำแนะนำการป้องกันและควบคุมโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่ปฏิบัติราชการสนาม⁶

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

การประกาศเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์กำจัดมาลาเรีย พ.ศ. 2559 – 2573 นั้น ประเทศไทย ได้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อให้แนวทางที่ชัดเจนทั้งในด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ และสามารถใช้เป็นกรอบกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน ความเหมาะสมทางวิชาการ เพื่อมุ่งสู่การกำจัดมาลาเรียอย่างยั่งยืน

1. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นส่วนที่มีความเชื่อมโยงกับการกำหนดแผนปฏิบัติการของกองทัพบก ในประเด็น 1) การรักษาความสงบภายในประเทศ 2) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง 3) การพัฒนา

ศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญกับภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ
4) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ 5) การพัฒนา
กลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

1.2 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การเกษตรสร้างมูลค่า 2) อุตสาหกรรมและการบริการ
แห่งอนาคต 3) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว 4) โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย
เชื่อมโลก 5) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

1.3 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร
มนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี
เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน
และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์
อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง
มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์
ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็น
คนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆ โดยมี
สัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความ
เป็นอยู่ที่ดีของคนไทย (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ (3) การ
พัฒนาสังคมและครอบครัวไทย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย 7 ประเด็น คือ 1) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
2) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต 3) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการ
เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 4) การตระหนักถึงหตุปัญหาของมนุษย์ที่หลากหลาย
5) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
6) การเสริมสร้างศักยภาพทางการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคม โดยมี 1 ประเด็นที่
เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพของประชาชน คือ ประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะ
ที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนอง

ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดย

- (1) การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑
- (2) การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่
- (3) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ ทุกประเภท
- (4) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- (5) การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก
- (6) การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม
- (7) การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม โดย

- (1) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ
- (2) การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ
- (3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี
- (4) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี
- (5) การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่

1.4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ 1) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ 2) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี 3) การเสริมสร้างพลังทางสังคมและ ประเด็นที่ 4) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง ซึ่งเป็นประเด็นที่มีส่วนเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรม สุขภาพระดับครอบครัวและชุมชน

1.5 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อเศรษฐกิจ สีเขียว ประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ 1) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล 2) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ 3) พัฒนาพื้นที่เมืองเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง 4) พัฒนาความมั่นคงทางน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 5) ยกกระดับกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

1.6 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบบริหารราชการภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย 8 ประเด็น คือ 1) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส 2) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกพื้นที่ 3) ภาครัฐมีขนาดเล็ก กลม เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ 4) ภาครัฐมีความทันสมัย 5) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ 6) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต และประพฤติมิชอบ 7) กฎหมายมีความสอดคล้องกับบริบทต่างๆ และมีเท่าที่จำเป็น 8) กระบวนการยุติธรรม เคารพสิทธิมนุษยชน และปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเสมอภาค

2. แผนปฏิบัตินโยบายระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกองทัพบก

การจัดทำแผนปฏิบัตินโยบาย ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกองทัพบกได้ยึดถือแนวทางซึ่งสอดคล้องกับแผนระดับที่ 1 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนระดับที่ 2 ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565) รวมทั้งคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แผนปฏิบัตินโยบาย ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ประกอบด้วย

2.1 แผนปฏิบัติราชการ เรื่อง การพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

2.2 แผนปฏิบัติราชการ เรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมของกองทัพเพื่อการป้องกันประเทศ โดยมีเป้าหมายให้กองทัพบกกระทัดรัดมีความพร้อมรบทั้งด้านกำลังพลยุทธโปกรณ์ การฝึกศึกษา สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างต่อเนื่องในห้วงระยะเวลาที่กำหนด และสถานการณ์ชายแดนมีความสงบเรียบร้อย ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย คือ

1) การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยในกองทัพบกให้กะทัดรัดเป็นกำลังอเนกประสงค์อ่อนตัวและทันสมัยแบบสากล เป็นไปตามแผนที่กำหนด

2) การเตรียมความพร้อมของกำลังพล ความทันสมัยของยุทธโปกรณ์หลัก/สำคัญการดำรงสภาพยุทธโปกรณ์ที่มีอยู่การพัฒนาระบบการฝึกศึกษา และการปรับปรุงแผนป้องกันประเทศที่สอดคล้องกับภัยคุกคามในห้วงเวลา เป็นไปตามแผนที่กำหนด

3) การพัฒนาปรับปรุง ระบบการส่งกำลังบำรุง ระบบกำลังสำรอง การจัดตั้งกำลังประชาชนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของทหาร และการปฏิบัติตามนโยบายการเตรียมความพร้อมแห่งชาติเป็นไปตามแผนที่กำหนด

4) การปรับปรุงระบบการป้องกันชายแดน การแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดน กลไกความร่วมมือตามแนวชายแดน การพัฒนาระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือน และระดับความพึงพอใจของประชาชน และส่วนราชการในพื้นที่ชายแดนต่อการปฏิบัติงานของทหาร เป็นไปตามแผนที่กำหนด

กิจกรรม และโครงการที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมการส่งกำลังบำรุง กิจกรรมการบริการรักษาพยาบาล การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนและกิจกรรมการเสริมสร้างกำลังกองทัพ

2.3 แผนปฏิบัติราชการ เรื่อง การสนับสนุนการปฏิบัติการกิจการรักษาความมั่นคงภายใน มุ่งเน้นการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจการรักษาความมั่นคงภายในครอบคลุมภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร และการแพร่โรคระบาดและโรคติดต่อ

2.4 แผนปฏิบัติการ เรื่อง การสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน ประกอบด้วยงาน 2 ส่วน ได้แก่ 1) การพัฒนาประเทศ และ 2) การช่วยเหลือประชาชน

2.5 แผนปฏิบัติการ เรื่อง การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการทหารกับต่างประเทศ โดยกองทัพบกมีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ประชาชนต้องการความมีเกียรติ ศักดิ์ศรีของกองทัพในเวทีระหว่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้านต้องการความไว้นื้อเชื่อใจ ความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนและการเติบโตของการค้าชายแดน ประเทศอาเซียนต้องการความร่วมมือในกรอบของประชาคมอาเซียน

2.6 แผนปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรในการป้องกันประเทศ โดยมีเป้าหมายให้กองทัพมีประสิทธิภาพและช่วยเหลือรัฐบาลในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ และกำลังพลของกองทัพบก ซึ่งต้องการสวัสดิการที่ดีมีความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ และการจัดการกำลังพลด้วยระบบคุณธรรม ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนมีความไว้วางใจ

ยุทธศาสตร์การกำจัดโรคไข้มาลาเรียประเทศไทย พ.ศ. 2560 - 2569

มีหลักคิดที่สำคัญ คือ เร่งรัดการดำเนินงานกำจัดโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่แพร่เชื้ออย่างเข้มข้น พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม มาตรการและรูปแบบที่เหมาะสมในการกำจัดโรคไข้มาลาเรีย สร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายระดับประเทศและระดับนานาชาติเพื่อขับเคลื่อนงานกำจัดโรคไข้มาลาเรียและส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพในการดูแลตนเอง โดยมียุทธศาสตร์ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 เร่งรัดกำจัดการแพร่เชื้อมาลาเรียในประเทศไทย

มีเป้าหมายคือไม่มีผู้ป่วยในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นให้มีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1.1 พัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคจากทุกภาคส่วนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคให้ครบทุกหน่วยงานและเป็นฐานข้อมูลเดียวกันอย่างถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งการนำข้อมูลจากระบบเฝ้าระวังมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการวางแผนตอบโต้ในกรณีที่เกิดการระบาดในพื้นที่

1.2 เพิ่มศักยภาพและความครอบคลุมของการให้บริการตรวจรักษาในทุก ระดับสิ่งที่สำคัญที่สุดในการกำจัดโรคไข้มาลาเรีย คือการวางนโยบายการตรวจวินิจฉัย และการใช้ยารักษามาลาเรียอย่างเหมาะสม การเร่งรัดการรักษาหายขาด

1.3 เร่งรัดการค้นหาผู้ป่วยที่ไม่แสดงอาการรวมถึงผู้ที่มีเชื้อมาลาเรียที่มีความหนาแน่นของเชื้อมาลาเรียในกระแสเลือดต่ำ โดยการค้นหาผู้ป่วยเชิงรุกทั้งในพื้นที่แพร่เชื้อในกลุ่มเสี่ยง ค่ายทหาร ศูนย์พักพิงโดยการใช้กล้องจุลทรรศน์ และวิธีทางชีวโมเลกุล

1.4 เพิ่มความครอบคลุมของการใช้มาตรการต่างๆ ในการป้องกันควบคุม ยุงพาหะ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทั้งในพื้นที่แพร่เชื้อเก่าและพื้นที่แพร่เชื้อใหม่

1.5 สร้างระบบเร่งรัดกำจัดเชื้อมาลาเรียคือต่อยารักษา

2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม มาตรการและรูปแบบที่เหมาะสมในการกำจัดโรคไข้มาลาเรีย

มีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือมีเทคโนโลยีนวัตกรรม มาตรการและรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย ระดับประเทศและระดับนานาชาติ เพื่อขับเคลื่อนงานกำจัดโรคไข้มาลาเรีย

ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านวิชาการและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานในรูปแบบ“เครือข่ายการป้องกันควบคุมโรคไข้มาลาเรีย”เป้าหมาย ที่สำคัญ คือมีการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนของแผนกำจัดโรคไข้มาลาเรียต่อไป

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพในการดูแลตนเองจากโรคไข้มาลาเรีย

การพัฒนาศักยภาพจึงมีความสำคัญเพื่อสามารถปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสมในการป้องกันตนเอง รวมถึงครอบครัวและชุมชนให้ปลอดภัยจากโรคไข้มาลาเรียทุกคน และทุกคนต้องร่วมกันผลักดัน ปฏิบัติตนเพื่อให้การกำจัดโรคไข้มาลาเรียเป็นจริงได้ในที่สุด

ประกาศกรมแพทย์ทหารบก เรื่องคำแนะนำการป้องกันและควบคุมโรคไข้มาลาเรียในทหารที่ปฏิบัติราชการสนาม (ฉบับใหม่)

โรคไข้มาลาเรียเป็นปัญหาทางสาธารณสุขของกองทัพบก โดยเฉพาะกำลังพลที่ปฏิบัติราชการชายแดนและพื้นที่เสี่ยงต่อการป่วยด้วยโรคไข้มาลาเรีย กรมแพทย์ทหารบกจึงประกาศคำแนะนำนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้มาลาเรีย ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 9 หัวข้อ

1. สาเหตุโรคไข้มาลาเรีย
2. อาการโรคไข้มาลาเรีย
3. ยุงพาหะโรคไข้มาลาเรีย
4. การป้องกัน
5. การรักษา
6. การรายงานเมื่อพบผู้ป่วย
7. การออกสอบสวนโรคไข้มาลาเรีย
8. การติดตามการรักษา
9. การตรวจคัดกรองเพื่อหาเชื้อมาลาเรียในกำลังพลทุกนายที่กลับจากการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่การระบาดของโรคมมาลาเรีย

การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

ประเทศไทยสามารถควบคุมโรคไข้มาลาเรียได้ดีกว่าในอดีต โดยมีผู้ป่วยลดลง 91% จากที่เคยมีผู้ป่วยเกือบ 65,000 ราย ในปี พ.ศ. 2553 มาเป็นประมาณ 5,800 ราย ในปี พ.ศ. 25623 จากความสำเร็จดังกล่าวเนื่องมาจากในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยได้วางยุทธศาสตร์กำจัดมาลาเรียแห่งชาติ 10 ปี (แผนยุทธศาสตร์กำจัดโรคไข้มาลาเรียของประเทศ ในช่วงปี 2560-2569) โดยวางเป้าหมายให้มีการกำจัดโรคไข้มาลาเรียทั่วประเทศ ภายในปีพ.ศ. 2567 ทั้งนี้การแพร่เชื้อลดต่ำลงมากเกือบทั่วประเทศ โดยมีประชากรไทยเพียง 8% เท่านั้นที่จัดว่ามี “ความเสี่ยงสูง” ต่อโรคไข้มาลาเรีย ในปี 2562

มี 3 จังหวัด คือ ยะลา ตาก และศรีสะเกษ ที่มีรายงานผู้ป่วยโรคไข้มาลาเรีย 72% ของผู้ป่วยมาลาเรียทั่วประเทศ ผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ป่าที่ห่างไกล ตามชายแดนที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา สปป.ลาว มาเลเซีย และเมียนมาร์ การแพร่เชื้อในพื้นที่เหล่านี้มีผลต่อประชากรที่เข้าถึงได้ยาก ซึ่งรวมถึง ประชากรที่เคลื่อนที่ และย้ายถิ่น (MMPs) คนงานในไร่ คนเดินป่า ชนกลุ่มน้อย ตำรวจตระเวนชายแดน และกำลังทหารตามแนวชายแดน^{3,4}

ในประเทศไทย กระทรวงกลาโหม ประกอบด้วยส่วนราชการ คือ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ กองทัพบก เป็นเหล่าทัพที่ได้รับผลกระทบจากโรคไข้มาลาเรียมากที่สุด เนื่องจากต้องมีการลาดตระเวนตามชายแดนที่เป็นพื้นที่ป่าของประเทศ กรมแพทย์ทหารบกเป็นองค์กรสำคัญที่กำหนดนโยบายและให้การดูแลรักษาสุขภาพของทหาร ในช่วงกลางปี พ.ศ. 2560 กรมแพทย์ทหารบกได้กำหนดยุทธศาสตร์สำหรับ พ.ศ. 2560-2564, 7 จุดมุ่งหมายที่จะเป็นผู้นำด้านการบริการสุขภาพที่ไว้ใจได้ของกองทัพบก ประชาชนชาวไทย และในวงกว้างจะครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคชุ่มแม่น้ำโขง เป้าหมายนี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยจุดประสงค์สามข้อคือ 1) การเสริมสร้างศักยภาพ 2) ความเป็นเลิศด้านการแพทย์ในสนามและที่ตั้ง และ 3) การรับมติดียอมรับบทบาทเป็นผู้นำแพทย์ทหารเหล่าทัพแห่งประชาคมอาเซียน ในส่วนของโรคไข้มาลาเรีย กระทรวงกลาโหมเป็นหนึ่งในสี่ของรองประธานคณะกรรมการอำนวยการกำจัดโรคไข้มาลาเรียแห่งชาติ (ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน) นอกจากนี้เจ้ากรมแพทย์ทหารบกเป็นผู้แทนกระทรวงกลาโหมในคณะกรรมการ ด้านบริหารโครงการกำจัดโรคไข้มาลาเรียแห่งชาติ ฝ่ายทหารจัดได้ว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่รับผิดชอบต่อความสำเร็จของยุทธศาสตร์สองประการของแผนยุทธศาสตร์กำจัดโรคไข้มาลาเรียของประเทศ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มศักยภาพการกำจัดโรคไข้มาลาเรียในประเทศไทย และยุทธศาสตร์ที่ 1.2 การเพิ่มศักยภาพและการครอบคลุมของการให้บริการในการวินิจฉัยและรักษาทุกระดับ ทุกภาคส่วนต่อประชากรที่มีความเสี่ยงทั้งหมด กรมแพทย์ทหารบกมีแนวทางในการป้องกัน และรักษาโรคไข้มาลาเรียที่สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข^{6, 7} นอกจากนี้กรมแพทย์ทหารบกเป็นหน่วยหลักในการให้คำแนะนำหลักในการป้องกันโรคไข้มาลาเรีย แก่หน่วยแพทย์ และเครือข่ายโดยใช้หลักของสถานะการวางกำลัง (ก่อนเข้าพื้นที่, ขณะปฏิบัติหน้าที่ และหลังการปฏิบัติ) และระดับความเสี่ยงของปฏิบัติการเกี่ยวกับโรคไข้มาลาเรีย

(เช่น A = ความเสี่ยงต่อโรคไข้มาลาเรียสูง B = มีความเสี่ยงต่อโรคไข้มาลาเรีย C = การเฝ้าระวังโรคไข้มาลาเรียโดยอาศัยอัตราการติดเชื้อ) อย่างไรก็ตามเมื่อมีการปฏิบัติตามแนวทางนี้ คุณภาพ และการเข้าถึงการป้องกันก็ยังแตกต่างกันไปอยู่บ้างขึ้นอยู่กับทรัพยากร และอุปกรณ์ที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นๆ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหารบก มีวิสัยทัศน์ คือ เป็นเลิศด้านการวิจัยทางการแพทย์ทหาร เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและภูมิภาค และมีพันธกิจ คือ ดำเนินการวิเคราะห์ วิจัย ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหารเพื่อเสริมสร้างสุขภาพกำลังพล กองทัพบก ให้บริการตรวจวินิจฉัยและตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ แก่กำลังพลกองทัพบกและประชาชน รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการแพทย์ เพื่อสนับสนุนงานทางยุทธการของกองทัพบก แผนกจุลชีววิทยา กองวิจัย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร มีหน้าที่ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเชื้อจุลินทรีย์ต่างๆ ที่ก่อโรคติดเชื้อ และเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการทางทหาร เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้ รวมทั้งเสนอข้อพิจารณาในการวางมาตรการอันเหมาะสม เสนอแก่หน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาในการนำไปปฏิบัติต่อไป จากการดำเนินโครงการต่างๆ พบว่าในด้านการป้องกันการแพร่กระจายของโรคไข้มาลาเรีย แผนกจุลชีววิทยา กองวิจัย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหารมีโอกาที่จะสามารถให้การสนับสนุน เพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติเดิมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ 7s McKinsey Model เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายใน

1.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง

1.1.1 แผนกจุลชีววิทยาฯ มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ความสามารถ ในการดำเนินโครงการวิจัย ในหลายๆด้าน และองค์ความรู้นี้สามารถนำความรู้เหล่านี้ มาเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม

1.1.2 แผนกจุลชีววิทยาฯ มีหน้าที่ปฏิบัติงานในการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามแนวชายแดน จึงทำให้สามารถได้รับข้อมูล

ด้านสุขภาพและปัญหาอุปสรรคจากหน่วยปฏิบัติโดยตรง สามารถนำมาจัดทำยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม

1.2 การวิเคราะห์จุดอ่อน

1.2.1 บุคลากรไม่เพียงพอ ด้วยภาระงานหลักของหน่วยเป็นหน่วยงานด้านการวิจัยมากกว่าด้านการส่งเสริมสุขภาพและการเวชกรรมป้องกัน จึงไม่สามารถเข้าไปเป็นหน่วยหลักในการดำเนินแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ได้

1.2.2 การจัดหน่วยของกองทัพบกยังไม่มีหน่วยเสนารักษ์ในทุกๆ หน่วย ทำให้มีการฝึกทหารเหล่าอื่นๆ มาทำหน้าที่ทหารเสนารักษ์ จึงทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

1.2.3 สิ่งอุปกรณ์ (สป.) ประจำกายที่ใช้ในการป้องกันตนเองยังไม่ได้รับการกำหนดเข้าเป็น สป.ในการปฏิบัติการตามแนวชายแดน จึงทำให้มีปัญหาด้านการส่งกำลัง

1.2.4 พื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยทหารเป็นการปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยง ทำให้ไม่สามารถสร้างสิ่งปลูกสร้างเพื่อการป้องกันโรคได้ รวมถึงการปฏิบัติตามแนวทางการเวชกรรมป้องกันเป็นไปได้ยาก

2. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ PESTEL Analysis เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

2.1 การวิเคราะห์โอกาสพัฒนา

2.1.1 การกำจัดโรคไข้มาลาเรียเป็นโครงการระดับโลกจึงทำให้มีองค์กรที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มียุทธศาสตร์การกำจัดมาลาเรียในระดับชาติและมีประกาศกรมแพทย์ทหารบก เรื่องคำแนะนำการป้องกันและควบคุมโรคไข้มาลาเรียในทหารที่ปฏิบัติราชการสนาม (ฉบับใหม่) ซึ่งทำให้การควบคุมโรคในหน่วยทหารเป็นไปได้ด้วยดี

2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยคุกคาม

2.2.1 โครงการมาลาเรียโลก กำหนดเป้าหมายการกำจัดโรคไข้มาลาเรียให้หมดไปภายในปี 2573 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทุนโลก เป็นผลให้สถานการณ์ของโรคลดลงอย่างมาก อย่างไรก็ตามงบประมาณจากโครงการกองทุนโลกสิ้นสุดภายในปี พ.ศ.2560 การไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้สถานการณ์โรคกลับมาอีกครั้ง

2.2.2 กองทัพบกเป็นหน่วยงานในความรับผิดชอบของกระทรวงกลาโหม แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบยุทธศาสตร์กำจัดมาลาเรียแห่งชาติเป็นหน่วยงานในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข จึงอาจทำให้งบประมาณในการสนับสนุนงานด้านการเวชกรรมป้องกันได้รับมาอย่างจำกัด และอาจกระทบต่อการประสานการปฏิบัติระหว่างกระทรวงฯ ทำให้กระทบต่อแนวทางการป้องกันโรค

สรุปผลการการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์กรทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สามารถสรุปได้ดังนี้

1. จุดแข็ง แผนกจุลชีววิทยา กองวิจัย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหารเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพ มีองค์ความรู้ และได้เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่จริง ทำให้รู้ถึงสภาพแวดล้อมของหน่วยทหารตามแนวชายแดน สามารถจัดทำยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้

2. จุดอ่อน แผนกจุลชีววิทยา กองวิจัยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหารเป็นหน่วยงานด้านการวิจัยหลายด้าน จึงไม่มีกำลังพลเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติงานเป็นหน่วยหลักในการดำเนินยุทธศาสตร์ได้ อีกทั้งลักษณะการจัดหน่วยของกองทัพบก ไม่มีการบรรจุหน่วยเสนารักษ์ของกรมแพทย์ทหารในทุกหน่วย จึงจำเป็นต้องมอบหมายทหารเหล่าต่างๆ มาฝึกเพื่อทำหน้าที่เป็นทหารเสนารักษ์ จึงทำให้ไม่มีความรู้ความชำนาญในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคไข้มาลาเรีย นอกจากนี้กองทัพบกยังเป็นหน่วยงานในความรับผิดชอบของกระทรวงกลาโหม แต่หน่วยกำหนดยุทธศาสตร์มาลาเรียแห่งชาติเป็นหน่วยงานในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมุ่งเน้นดูแล

ประชากรของประเทศเป็นหลักจึงอาจทำให้มีอุปสรรคด้านงบประมาณและการบริหารจัดการ

3. โอกาสพัฒนา การกำจัดโรคไข้มาลาเรียถูกกำหนดให้เป็นนโยบายระดับโลก องค์การอนามัยโลก (WHO) ขอให้ประเทศสมาชิกร่วมมือกำจัดมาลาเรียให้หมดไปภายใน พ.ศ. 2573 ทำให้แต่ละประเทศให้ความสำคัญ กำหนดยุทธศาสตร์ออกมาอย่างชัดเจน จึงทำให้มีกรอบแผนปฏิบัติที่แต่ละหน่วยสามารถนำไปเป็นแนวทางได้

4. ปัจจัยคุกคาม กองทุนโลกซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้งบประมาณสนับสนุนโครงการกำจัดมาลาเรียโลก และสนับสนุนงบประมาณให้แก่ประเทศสมาชิกทั่วโลก ได้หยุดให้การสนับสนุนงบประมาณในปี พ.ศ. 2560 จึงทำให้แต่ละประเทศต้องดำเนินการยุทธศาสตร์ใหม่ เพื่อตอบโต้การกลับมาระบาดของโรคไข้มาลาเรีย และการที่กองทัพบกไม่ได้เป็นหน่วยงานที่อยู่ในกระทรวงสาธารณสุขอาจทำให้มีอุปสรรคด้านงบประมาณและการบริหารจัดการ

การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพกำลังพล ก่อนเข้าปฏิบัติงานภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทย

ในการออกแบบกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพกำลังพล ก่อนเข้าปฏิบัติงานภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทย ได้เลือกแนวทางการออกแบบกระบวนการ โดยใช้เครื่องมือกระบวนการดำเนินงานในรูปของแผนภาพแสดงขั้นตอนตามแบบ SIPOC Model ซึ่งย่อมาจาก S: Supplier (ผู้สนับสนุนปัจจัยนำเข้า) , I: Input (ปัจจัยนำเข้า) , P: Process (กระบวนการ) , O: Output (ปัจจัยนำออกหรือผลผลิต), C: Customer (ลูกค้า, ผู้รับ)

ผู้สนับสนุน	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต
Supplier	Input	Process	Output
-กองทัพบก -กรมแพทย์ ทหารบก -สวพท. -หน่วยทหาร ตามแนว ชายแดน	-ยุทธศาสตร์ ชาติพ.ศ.2561 -2580 -แผนปฏิบัติ ราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกองทัพบก -ยุทธศาสตร์ การกำจัดโรค ไข้มาลาเรีย ประเทศไทย พ.ศ. 2560- 2569 -ประกาศกรม แพทย์ทหารบก เรื่องคำแนะนำ การป้องกัน และควบคุม โรคไข้มาลาเรีย ในทหารที่ ปฏิบัติราชการ สนาม(ฉบับ ใหม่)	1. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม องค์กร 2. ทบทวนกรอบแนวคิดการ จัดทำยุทธศาสตร์ 3. กำหนดแนวทางการพัฒนา 3.1 เร่งรัดการกำจัดการไข้ใน หน่วยทหาร -จัดอบรมให้ความรู้แก่เสนา รักษาทหาร และทหารเสนารักษ์ เรื่องความรู้ แนวทางการเฝ้าระวัง โรค จัดอบรมเชิงปฏิบัติการใน การใช้ชุดตรวจด่วนในการวินิจฉัย เบื้องต้น จัดทำสื่อการสอนที่ เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ แต่ละหน่วยได้ทบทวนความรู้เป็น ระยะ -ประสานงานแนวทางการ รักษา ส่งต่อ และติดตามอาการ ร่วมกับหน่วยสาธารณสุขในพื้นที่ ให้เหมาะสมกับหน่วยงานและ งบประมาณ -จัดทำแนวทางการสื่อสารให้ กำลังพลที่ปฏิบัติงานด้านเสนา รักษั้เข้าใจแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้ เข้าใจตรงกัน	แนวทางปฏิบัติเพื่อ เพิ่มศักยภาพฯ

ผู้สนับสนุน	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต
		<p>3.2 ส่งเสริมให้กำลังพลมี ศักยภาพในการดูแลตนเอง ปลอดภัยจากโรคไข้มาลาเรีย</p> <ul style="list-style-type: none"> -จัดอบรมความรู้และแนวทางการป้องกันตนเองให้แก่กำลังพลก่อนเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ -จัดทำสื่อการสอนในรูปแบบต่างๆ แจกจ่ายให้หน่วย เพื่อการทบทวนความรู้เป็นระยะ -สนับสนุนอุปกรณ์ด้านการเวชกรรมป้องกัน เสริมสมรรถนะให้หน่วยดูแลตนเองให้ได้มากที่สุด -ปรับปรุงอุปกรณ์ประจำกายสำหรับฝึกภาคสนาม หรือการปฏิบัติราชการขาดแดน -จัดให้มีการฝึกปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น เปลมุ้ง ร่วมการฝึกภาคสนาม เพื่อให้กำลังพลมีความคุ้นเคยในการใช้อุปกรณ์ -ปรับรูปแบบยาทากันยุง และอุปกรณ์ป้องกันตนเองให้ง่ายต่อการใช้ ไม่มีความระคายเคือง 	

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังพล ก่อนเข้าปฏิบัติงานภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ตามแนวชายแดนไทย” ผู้วิจัยทบทวนประเด็นยุทธศาสตร์ และวิเคราะห์ศักยภาพและประเมินสถานภาพการพัฒนาโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ และใช้เครื่องมือกระบวนการดำเนินงาน ขั้นตอนตามแบบ SIPOC Model เพื่อให้ได้แนวทางฯ ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

แนวทางการเร่งรัดการกำจัดมาลาเรียในหน่วยทหาร

แนวทางนี้เป็นมาตรการใช้กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ถ้าพิจารณาตามการวิเคราะห์ทั้ง 7 ด้านของ 7s McKinsey พบว่า

หน่วยทหารในพื้นที่ชายแดนมีจุดอ่อนในด้านโครงสร้าง (Structure) รูปแบบการจัดกำลังพล (Style) และ ค่านิยมร่วม (Shared Value) ในการปฏิบัติงานคือ มุ่งเน้นด้านการรักษาความมั่นคงเป็นหลัก ส่วนในด้านการรักษาพยาบาลจะมุ่งเน้นการปฐมพยาบาลขั้นต้นและส่งกลับการรักษา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการควบคุมโรคระบาด จึงนำความได้เปรียบจากปัจจัยภายนอก จากการทบทวนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคไข้มาลาเรียประเทศไทย พ.ศ. 2560-2569 ซึ่งตาม PEST Model เป็นปัจจัยด้านการเมือง (Policy) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic) และเทคโนโลยีด้านการรักษาพยาบาล มีหลักคิดที่สำคัญ คือ เร่งรัดการดำเนินงานกำจัดโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่แพร่เชื้ออย่างเข้มข้น โดยมาตรการและรูปแบบที่เหมาะสมในการกำจัดโรคไข้มาลาเรีย สร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายระดับประเทศ ซึ่งเป็นโอกาสพัฒนาที่สำคัญในการปิดจุดอ่อนของหน่วยทหารของกองทัพบกที่ยังไม่มีหน่วยเสนารักษ์ ทำให้มีการฝึกทหารเหล่าอื่นๆ มาทำหน้าที่ทหารเสนารักษ์ จึงทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ ขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่จะเพิ่มศักยภาพและความครอบคลุมของ

การให้บริการตรวจรักษาในทุกๆระดับ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการกำจัดโรคไข้มาลาเรียคือ การวางนโยบายการตรวจวินิจฉัยและการใช้ยารักษาโรคไข้มาลาเรียอย่างเหมาะสม ซึ่งในแนวทางนี้ สวพท. ซึ่งมีจุดแข็งด้านโครงสร้าง (Structure) กระบวนการทำงาน (System) บุคลากร (Staff) ช่วยในการจัดทำแนวทางการสื่อสารให้กำลังพลเสนาณรงค์เข้าใจแนวทางปฏิบัติต่อโรคไข้มาลาเรียเพื่อให้เข้าใจตรงกัน สามารถเพิ่มศักยภาพทหารเสนาณรงค์ และเสนาณรงค์ทหารได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรานค์ จักรไชย, อภิชัย คุณิพงษ์, วรเดช ช่างแก้ว ซึ่งได้วิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในทีมหมอครอบครัว จังหวัดปทุมธานี พบว่าการได้รับการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง การสร้างการรับรู้และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิชัย ศิริวรวัจน์ชัย¹⁵ ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน พบว่าการส่งเสริมบทบาทของอสม. ให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน ควรให้ความสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ โดยสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระบบรวมถึงการให้สิ่งสนับสนุนการปฏิบัติงานที่เพียงพอและเหมาะสมเป็นพื้นฐาน

สุวัฒน์ บำรุงศรี, ทศพร ชูศักดิ์¹⁶ ศึกษาเรื่อง แบบจำลองสมการโครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน ด้วยการได้รับการเรียนรู้และเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน การได้มีการทำงานประสานงานกับหน่วยงานทุกภาคส่วนอย่างราบรื่น ทำให้เกิดความพึงพอใจ มีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และมีความกระตือรือร้น

แนวทางการส่งเสริมให้กำลังพลมีศักยภาพในการดูแลตนเองจากโรคไข้มาลาเรีย

แนวทางการส่งเสริมให้กำลังพลมีศักยภาพในการดูแลตนเองจากโรคไข้มาลาเรีย เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT Strategy) จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis พบว่า มีจุดอ่อน คือ

กองทัพบกมีหน้าที่หลักในการเตรียมกำลังและใช้กำลัง ดังนั้นในด้านกลยุทธ์ (Strategy) จะมีกรมแพทย์ทหารบกเพียงหน่วยเดียวที่มีหน้าที่รับผิดชอบหน้าที่ในด้านสาธารณสุขซึ่งไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุม และไม่ทั่วถึงในการดูแลหน่วยทหารทุกหน่วย อีกทั้งในด้านการจัดหน่วย (Structure) รวมถึงการจัดสิ่งอุปกรณ์ป้องกันตนเอง (System) ยังไม่ครบถ้วนในการป้องกันโรค ทั้งนี้เครื่องป้องกันบางอย่างยังไม่สามารถใช้ได้เต็มประสิทธิภาพ ปัจจัยคุกคามที่สำคัญคือ กองทุนโลกซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้งบประมาณสนับสนุนโครงการกำจัดมาลาเรียโลก และกระจายงบประมาณสนับสนุนให้แก่ประเทศสมาชิกทั่วโลก ได้หยุดให้การสนับสนุนงบประมาณในปี พ.ศ. 2560 จึงทำให้แต่ละประเทศต้องมียุทธศาสตร์ใหม่ เพื่อตอบโต้การกลับมาระบาดของโรคไข้มาลาเรีย และการที่กองทัพบกไม่ได้เป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขอาจทำให้มีอุปสรรคด้านงบประมาณและการบริหารจัดการ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นไปที่ตัวบุคคล เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะติดต่อพฤติกรรมป้องกันตนเอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ สวพท. ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติม และเป็นกลยุทธ์ที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน เพื่อป้องกันการกลับมาระบาดของโรคมมาลาเรีย

ธวัชชัย ยืนยาว และเพ็ญญา บุญเสริม¹⁷ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะติดต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หญิง ในจังหวัดสุรินทร์ พบว่าความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อโคโรนา 2019 และทัศนคติการป้องกันการติดเชื้อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันตนเอง ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยง สามารถดูแลสุขภาพได้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชมพากาญจน์ ทองสี ณิชารีย์ ใจคำวัง และพงษ์ศักดิ์ อ้นมอย¹⁸ ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของพลทหารกองประจำการ ทหารใหม่ ประจำปี 2562 ผลัด 2/2562 ณ ศูนย์การฝึก

ทหารใหม่ มณฑลทหารบกที่ 35 จังหวัดอุดรธานี การศึกษาพบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของพลทหารกองประจำการ มีความสัมพันธ์กันอยู่ การได้รับความรู้ ความเข้าใจด้านสุขภาพที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปฏิบัติตนมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ ทำให้ทหารมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงมีความพร้อมใน การปฏิบัติหน้าที่

ศุภกร สุขประสิทธิ์¹⁹ ดำเนินการศึกษาการติดตามและประเมินประสิทธิผล ของการใช้รูปแบบการควบคุมป้องกัน โรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ อําเภอสว่างแดนดิน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยโปรแกรมประกอบด้วย การใช้ความรู้เรื่องโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ การบรรยายให้ความรู้ด้าน แบบแผนสุขภาพ และการส่งเสริมการป้องกันตนเอง โดยการสนับสนุนอุปกรณ์มุ้ง ชุบสารเคมีให้แก่ครัวเรือน ยาทาภายนอก ต้นตะไคร้หอมเพื่อปลุก และขยายพันธุ์ พร้อมกับ สาธิตวิธีการทำยากันยุงอย่างง่าย พบว่าประชาชนมีความรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อการป้องกัน ตนเองทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่สูงขึ้น

กันยารัตน์ เหล่าเสถียรกิจและคณะ²⁰ ได้ศึกษา ความรู้ ทัศนคติและ การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ของเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานในเขตเทือกเขา พนมดงรัก จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นหน่วยลาดตระเวน หรือเจ้าหน้าที่ รักษาพันธุ์สัตว์ป่าและป่าไม้ เป็นกลุ่มเสี่ยงสูงที่พบประวัติเคยป่วยเป็นโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในป่าลึกห่างจากฐานที่ตั้งบ่อยครั้ง และมีการพัก ค้างคืนในป่านอกหน่วยที่ตั้ง จึงมีความเสี่ยงที่จะถูกยุงกัด มีเชื้อมาลาเรียกัด ในการ ปฏิบัติหน้าที่ไม่สามารถใช้มุ้งชุบสารเคมี/มุ้งคลุมเปลชุบสารเคมีได้ ส่วนการทายากันยุง ก็มีข้อจำกัดของระยะเวลาของฤทธิ์ยาและความปลอดภัย มีความรู้และเจตคติอยู่ทิศทาง เชิงบวกต่อการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ แต่การปฏิบัติตนในการป้องกัน ตนเองจากการถูกยุงกัดเป็นบางเวลาเท่านั้น และอุปกรณ์ป้องกันตนเองเช่น มุ้งชุบสารเคมี และมุ้งคลุมเปลชุบสารเคมียังไม่เพียงพอ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการป้องกันและควบคุม โรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ในเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าที่เป็นแหล่งโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการเร่งรัดการสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อโรคมะเร็งลำไส้ ใหญ่ ได้แก่ มุ้งและมุ้งคลุมเปลชุบสารเคมี และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้ใช้ทุกครั้งที่ต้องไปปฏิบัติ

หน้าที่ และพักแรมในป่าตลอดจนการส่งเสริมความรู้การเฝ้าระวังอาการและการเข้าถึง
บริการตรวจรักษาอย่างรวดเร็ว เพื่อลดการเสียชีวิต

บทที่ 4

บทสรุป

กองทัพบกมีพื้นที่รับผิดชอบพื้นที่เขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งประกอบด้วยกองกำลังชายแดนทั้ง 7 กองกำลัง ทำหน้าที่เฝ้าระวังรักษาความมั่นคง เฝ้าระวังการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และการกระทำผิดกฎหมายทุกรูปแบบ มีการใช้กำลังในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ปฏิบัติหน้าที่ลาดตระเวนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะพื้นที่ตามเส้นทางธรรมชาติ ทำให้กำลังพลมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค ไข้มาลาเรียมากกว่ากำลังพลที่ปฏิบัติงานในพื้นที่อื่นๆ ดังนั้น การพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพกำลังพล ก่อนเข้าปฏิบัติงานภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ ในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อทบทวน แนวทางการดำเนินการ เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้าน สุขภาพทั้งก่อน และหลังการปฏิบัติทางทหารของกำลังพลกองทัพบกที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษา และจัดทำข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้มาลาเรีย วิธีปฏิบัติและการ ป้องกันตน รวมทั้งรูปแบบการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติการ ตามแนวชายแดน เพื่อให้มีองค์ความรู้ที่ครอบคลุม 3) เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ กำลังพลก่อนเข้าปฏิบัติงานภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ และจัดทำแนวทางการ เพิ่มศักยภาพกำลังพล โดยใช้แนวทางดังนี้

1) การเร่งรัดการกำจัดโรคมาลาเรียในหน่วยทหาร ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการวินิจฉัยโรคและทำการรักษาอย่างทันที่ แนวทางนี้จะเพิ่มศักยภาพให้เสนารักษ์ทหาร และทหารเสนารักษ์สามารถตรวจวินิจฉัยและส่งต่อการรักษาได้อย่างรวดเร็ว ลดอัตราการสูญเสียกำลังพล

2) การส่งเสริมให้กำลังมีศักยภาพในการดูแลตนเอง ป้องกันการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรีย เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพส่วนบุคคล ซึ่งจะทำให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการป้องกันตนเอง เกิดเป็นพฤติกรรมอย่างถาวร ส่งผลให้กำลังพลมีสุขภาพแข็งแรง กองทัพบกมีสภาพความพร้อมรบสูง สามารถ สนับสนุนการปฏิบัติการรักษาความมั่นคง ครอบคลุมภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร และการแพร่โรคระบาดและโรคติดต่อได้

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังพล ก่อนเข้าปฏิบัติงานภาคสนาม สำหรับกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้มาลาเรียตามแนวชายแดนไทย จะสำเร็จได้จะต้องได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือกับหลายภาคส่วนได้แก่ การได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันยุง เช่น มุ้งเปลสนาม โดยบรรจุเป็นเครื่องสนามที่กำลังพลควรได้รับเมื่อปฏิบัติหน้าที่ตามแนวชายแดน

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางปฏิบัติ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่กำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ตามแนวชายแดน ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลจากการนำแนวทางนี้ไปปฏิบัติในพื้นที่ตามแนวชายแดนในหลายๆ พื้นที่ ซึ่งมีบริบทและสภาพภูมิประเทศ สังคม และเศรษฐศาสตร์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความครอบคลุมแนวทางที่ต้องพัฒนาทั้งหมด และการวิจัยนวัตกรรมการป้องกันยุงที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ตามแนวชายแดนที่สะดวก และไม่กระทบกับการปฏิบัติหน้าที่

เอกสารอ้างอิง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2563-2565).
2. แผนปฏิบัติการราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) : กองทัพบก.
3. Department of Vector Borne Diseases. Thailand Ministry of Public Health. Thailand Malaria Information System. [Internet] 2022 [cited 2022 January 5]. From: http://malaria.ddc.moph.go.th/malariar10/index_newversion.php.
4. ยุทธศาสตร์การกำจัดโรคไข้มาลาเรียประเทศไทย (พ.ศ. 2560-2569).
5. Manning JE, Satharath P, Gaywee J, Lopez MN, Lon C, & Saunders DL (2014). Fighting the good fight: the role of militaries in malaria elimination in Southeast Asia. Trends in parasitology, 30 (12): 571-581.
6. ประกาศกรมแพทย์ทหารบก. เรื่องคำแนะนำการป้องกันและควบคุมโรคไข้มาลาเรียในทหารที่ปฏิบัติราชการสนาม.
7. ประกาศกรมแพทย์ทหารบก. เรื่อง พื้นที่ ที่มีความเสี่ยง แนวทางการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านสุขภาพทั้งก่อน และหลังการปฏิบัติทางทหารของกำลังพลกองทัพบก.
8. With the exception of Trat Province on Thailand's eastern border, where there is an active Navy presence but no Army. The VBDU in Trat has been providing malaria services to the Navy force there. [Internet] 2022 [cited 2022 January 9]. From: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6192281>
9. AMED strategy available here (in Thai language only). [Internet] 2022 [cited 2022 January 10]. From: <http://www.amedstgy.com/strategicmap>
10. China Ministry of Health 2010. Action plan of China malaria elimination 2010-2020.

11. Chaorattanakawee S และคณะ. (2016). Ex vivo piperazine resistance developed rapidly in Plasmodium falciparum isolates in northern Cambodia compared to Thailand: Malaria Journal 15:519.
12. As of November 2018, the BVBD Director has proposed to shift the first-line treatment regimen to Pyramax for Srisaket and Ubon Ratchathani. This recommendation will be presented to Thailand's Malaria Drug Committee who will examine all the evidence. If approved, BVBD will develop the treatment guidelines, procure Pyramax, and train health staff. These plans are part of RAI2E activities for 2019.
13. Roh ME, Lausatianragit K, Chaitaveep N, Jongsakul K, Sudathip P และคณะ. Civilian-military malaria outbreak response in Thailand: an example of multi-stakeholder engagement for malaria elimination. Malaria Journal 2021; 20:458.
14. Malaria Elimination Initiative. 2018. A Joint Civilian-Military Outbreak Investigation of Malaria in Sisaket Province, Thailand 2017. San Francisco: The Global Health Group, University of California; San Francisco.
15. วิชัย ศิริวรวัจนชัย ส.ม. และคณะ. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของ อสม. ในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด19. อำเภอภูเพียงจังหวัดน่าน: สำนักงานสาธารณสุขอำเภอภูเพียง.
16. ทศพร ชูศักดิ์ และคณะ. การปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.). อำเภอไพศาลี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ; หน้า 644-648.
17. รัชชัย ยืนยาว และคณะ. เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคติต่อพฤติกรรม การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หญิง ในจังหวัดสุรินทร์. วารสารการแพทย์

18. ชมพากาญจน์ ทองสีและคณะ. ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ ประจำปี 2562 ผลัด 2/2562. ศูนย์การฝึกทหารใหม่มณฑลทหารบกที่ 35 จังหวัดอุตรดิตถ์.
19. ศุภกร สุขประสิทธิ์ และคณะ. การติดตามและประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการควบคุมป้องกัน โรคมมาลาเรีย อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารสิรินธรปริทรรศน์.
20. กัญยรัตน์ เหล่าเสถียรกิจและคณะ. ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้มาลาเรียของเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานในเขตเทือกเขาพนมดงรัก จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอกหญิง สุขชนา แทบประสิทธิ์

วัน เดือน ปีเกิด

9 มกราคม 2519

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2537	คณะเทคนิคการแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2546	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2548	ชั้นนายร้อย เหล่าทหารแพทย์ (รุ่นที่ 36)
พ.ศ. 2551	ชั้นนายพัน เหล่าทหารแพทย์ (รุ่นที่ 54)
พ.ศ. 2554	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2544	ร้อยตรีหญิง ประจำแผนก สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร
พ.ศ. 2548	ร้อยโทหญิง ประจำแผนก สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร
พ.ศ. 2551	ร้อยเอกหญิง ประจำแผนก สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร
พ.ศ. 2555	พันตรีหญิง ประจำแผนก สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร
พ.ศ. 2559	พันโทหญิง ประจำแผนก สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร
พ.ศ. 2562	พันเอกหญิง ประจำแผนก สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน หัวหน้าแผนกจุลชีววิทยา กองวิจัย สถาบันวิจัย
วิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร